

E. O.

**"Die Brüder Lilienthal", Maria
Wissmann, Gerhard Wissmann, Berlin
1957 : [recenzja]**

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 3/4, 655-656

1958

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nym tytułem), *Przyczyna grawitacji, Studia optyczne Huygensa, Falowa teoria światła, Saturn, Cosmotheorós, Miejsce Huygensa w historii nauki*. Materiał opracowany został szczegółowo i wyjaśniony rysunkami, obliczeniami i wzorami. Książka opatrzona jest również objaśnieniami nazwisk wymienionych w tekście i krótką bibliografią. Całość stanowi cenną pozycję naukową.

B.O.

Bern Dibner, *Early Electrical Machines — the experiments and apparatus of two enquiring centuries (1600—1800) that led to the triumphs of the electrical age*, Burndy Library, Norwalk, Connecticut 1957, s. 57, il. 53.

Książeczka B. Dibnera *Wczesne maszyny elektryczne — doświadczenia i aparaty dwóch dociekliwych stuleci (od 1600 do 1800) które doprowadziły do triumfów wieku elektryczności* jest czternastą z kolei tego typu publikacją wydaną przez Burndy Library. Biblioteka ta została założona w Norwalk w stanie Connecticut w 1936 r., zaś w 1941 senat Uniwersytetu Stanu Nowy Jork nadał jej przywilej zaopatrywania w materiały źródłowe stale wzrastającej liczby studiujących historię nauki i techniki. W bibliotece zgromadzono około 10000 książek i broszur z dziedziny historii nauk fizycznych i biologicznych. Znajduje się tam również wiele rękopisów, portretów i dawniejszych druków.

Materiał książki B. Dibnera został oparty na ponad 8000 prac z dziedziny elektryczności i magnetyzmu i jest bogato ilustrowany starymi rysunkami z nich czerpanymi. Właśnie te stare ilustracje nie tylko zwiększają walory estetyczne książki, ale podnoszą ją w pewnym stopniu do rangi wydawnictwa źródłowego. Na treść pracy składają się następujące rozdziały: *Starożytni, „De Magnete“ Gilberta, Robert Boyle, Pierwszy generator elektryczny, Francis Hauksbee, Stephen Gray, Charles F. Dufay, Inni eksperymentatorzy kontynentalni, Butelka lejdejska, Abbé Nollet, Benjamin Franklin, Maszyna van Maruma, Instrumenty elektryczne*. Temat został potraktowany dość popularnie, niemniej podano tu wiele mało znanych szczegółów.

Warto podkreślić przyjemną, szatę graficzną książeczki.

B.O.

Maria und Gerhard Wissmann, *Die Brüder Lilienthal* Altberliner Verlag Lucie Groszer, Berlin 1957, s. 192.

Bracia Lilienthal, a w szczególności Otto, są jednymi z największych prekursorów lotnictwa, twórcami szybownictwa. Poświęcona im książka M. i G. Wissmannów przeznaczona jest bardziej dla dzieci niż dla młodzieży. Nie można więc od niej wymagać głębszej analizy czy oceny znaczenia pracy Lilienthalów. Można by jednak oczekiwać szkicowego przynajmniej pokazania rozwoju dążeń ludzkich do wzniesienia się ponad ziemię oraz wyjaśnienia przyczyn niepowodzeń prób lotu przy pomocy skrzydeł poruszanych mięśniami i istoty sukcesu Lilienthalów w realizacji lotu ślizgowego. Zamiast tego

mamy jednak w książce obfite a słabo się ze sobą wiążące opisy życia domowego Lillienthalów, napisane w stylu przypominającym książeczki dla grzecznych dzieci sprzed lat kilkudziesięciu — z tą tylko zmianą, że dzieci te mają być socjalistyczne.

W rezultacie książeczka ta nie może być uznana za wartościową pozycję popularnonaukową.

E. O.

C. E. Caunter, *The History and Development of Light Cars*, Her Majesty's Stationery Office, London 1957, s. 124, tabl. 30, diagr. 24.

Książka Cauntera *Historia i rozwój lekkich samochodów* należy do wydawanej przez Muzeum Wiedzy (*Science Museum*) w Londynie serii nazwanej *Science Museum Handbooks* (*Książki podręczne Muzeum Wiedzy*), w skład której wchodzi dotychczas 17 opracowań z historii techniki i nauki, dotyczących najrozmaitszych zagadnień, jak aeronautyka, chemia, komunikacja morska i lądowa, przyrządy pomiarowe, mechanika itp.

Materiał książki, ułożony chronologicznie, został bardzo starannie opracowany i bogato zilustrowany wielu zdjęciami i rysunkami technicznymi. Autor omawia wszystkie ważniejsze modele lekkich samochodów od 1884 roku (samochód Gottlieba Daimlera) do czasów obecnych. Interesująca jest chronologiczna tabela wynalazków i ulepszeń w tej dziedzinie obejmująca 41 pozycji na przestrzeni lat 1884—1956. Poza tym zaopatrzone książkę w krótką bibliografię.

Praca posiada niewątpliwą wartość naukową, ze względu na przejrzyste opracowanie tak szerokiego i dosyć zagmatwanego zagadnienia jak historia rozwoju samochodów.

B. O.